

Seadus ja Kohus.

Õigusteadline ajakiri.

Tegelik toimetaja **M. Pung.**

Kirjade adress: С.-Петербургъ, Мъщанская ул. № 4, кв. 7.

№ 7—8.

Juuli ja August 1911 a.

№ 7—8.

Wastastiku Tulekinnituse Seadus.

(Wene riigi Seaduste Kogu XII. wiik II. jagu.)

(Järg.)

§ 58. Kinnitada pakutawate hoonete kirjeldus, hindamine, kinnituse-summa ja kinnituse-maksude määramist toimetab selle korra järel, mis §§ 47.—54. ettekirjutatud, wallawalitsus, kui kubermangu semstwo-amet selle toimetuse tarwis eri-iskut kohale ei saada.

§ 59. Pärast nende toimetuste lõpetamist, mis §§ 47.—54. ette kirjutatud, teatab wallawalitsus kinnitamise soowi awaldajale tema hoonetele määratud kinnituse-summa ja maksu, ja kui omanik sellega nõus on, siis wõtab kohe ka tema käest aasta kinnituse-maksu wastu ja annab talle selle kohta kwiitungi, et hooned kinnitatud ja aasta maks diendatud on. Ühtlasi saadetakse kubermangu semstwo-ametile kinnituse eelnõuete kuulutus, kirjelduse ja hindamise üle walmistatud lauakiri ja kwiitungi ärakiri.

§ 60. Kõik § 58. ja § 59. nimetatud toimetused peab wallawalitsus 14. päewa jooksul pärast kinnitamise soowi awaldamist ära lõpetama.

§ 61. Neil juhustel, mis kubermangu semstwo-ameti otsustada tulewad (§ 53. ja § 54.), wõdi kui omanik temale määratud kinnituse-summa ja maksuga rahul ei ole, saab wiimane wallawalitsuse

käest oma allkirja wastu kirjelduse ja hindamise lauakirja, ühtlasi teatakse talle, et ta kubermangu semstwo-ametile võib palvet oma asja lõpuliku otjustamise kohta awaldada.

§ 62. Wallawalitsustes peetakse iseäraline nimekiri niisuguste hoonete kohta, mis §§ 57.—61. põhjal kinnitatud on.

§ 63. Neid eeskirjasi, mis §§ 58—62 sisaldawad, wõtawad juhtnõõriks ka maakonna semstwo-ametid, ainult järgnisi eraldisi tehes: 1) linnas leiduwate hoonete kirjeldust ja hindamist toimetab selleks kohale saadetud semstwo-ameti liige ühes linna hindajatega, ja kui tarwilik leitakse olewat, siis ka kutsutud arhitektoriga; 2) niisuguste wäljaspool linnasi leiduwate wabrikute, mis § 57. nimetatud, kirjeldamiseks ja hindamiseks saadetakse maakonna semstwo-ameti liige ja arhitektori kohale ja kutsutakse kõrwalised diglased tunnismehed kohalikkude elanikkude seast osa wõtma; 3) tähtaeg, mis § 60. nimetatud, kestab maakonna linnas leiduwate hoonete kinnitamise puhul ainult 7 päewa.

§ 64. Maakondadesse saadetawate isikute sõidukulud jääwad kinnitatawate hoonete omanikkude kanda, ja neid nõutakse kubermangu semstwo-ameti poolt kinnitatud määra järel.

§ 65. Kinnituse uuendamiseks endisel alusel pärast aasta mööda jõudmist ei ole muud tarwis, kui sellekohane teade ühes aasta kinnituse-maksuga wallawalitsusele või maakonna semstwo-ametile ära anda. Selle teate juurde lisatakse kohaliku küla-ülemuse või kohaliku politsei tunnistus selle kohta, et kinnitataw hoone ei ole seda sõrd muudetud, et ta wäärtus selle tagajärjel wähenenud oleks. Niisugust tunnistust ei nõuta omanikkude käest, kelle kinnitatud hooned maakonna linnas või wallawalitsuse asupaiga külas leiduwad.

§ 66. Kui omanik hoone uuesti hindamist soovib, või kui ta hoone kinnituse aja lõpust üle aasta on mööda jõudnud, siis on uuesti kinnitamisel tarwis jällegi selle korra järel toimetada, mis §§ 57.—64. ette kirjutatud on.

§ 67. Kogukondade ja kõikisugu wõimukondade hooned, mis sunduslise kinnitamise alla ei lange, kinnitatakse sellesama korra järel, nagu eraomanikkude majadki.

4. Kinnituse kapitali kogumine ja hoidmine.

§ 68. Sunduslise kinnituse maksude diendamist ja nõudmist toimetatakse selle korra järel, mis awalikkude maksude diendamise ja nõudmise asjus maksjab.

§ 69. Wabatahtliselt kinnitatud hoonete maksud, mis wallalitsustes ja semstwo-ametites diendatakse, saadetakse sealt kohe renteidesse.

§ 70. Kubermangu- ja maakonna-renteid peavad kinnitusemaksude tarwis eri-arwet, milles sunduslise ja wabatahtlise kinnituse maksud lahus peetakse.

§ 71. Selnimetatud renteid (§ 70.) saadawad iga kuu kubermangu semstwo-ametile lühikese ülewaate sissetulnud ja wäljaantud kinnituse-rahast.

§ 72. Iga aasta januari esimesel poolel saadawad renteid kubermangu semstwo-ametile aruande wastastiku kinnituse raha sissetuleku, wäljamineku ja jäänuste üle, ühtlast wahet tehes sunduslise ja wabatahtlise kinnituse arwete ning tulekahjude tasusummade ja muude kulude wahel.

5. Ärapõlenud wõi tulest rikutud hoonete eest tasu
andmine.

§ 73. Ärapõlenud wõi tulest rikutud hoonete omanik on kohustatud kolme ööpäewa jooksul sellest wallawalitsusele wõi maakonna semstwo-ametile teatama.

§ 74. Selpool (§ 73.) nimetatud ametikohad hoolitsewad selle eest, et 24. tunni jooksul, teate kättesaamisest arwatud, tulekahju all kannatanud hoone oleks üle waadatud.

§ 75. Kui hoone täielikult ei ole ära põlenud, siis tehakse ni põlenud kui ka allesjäänud osa kohta kirjeldus ja wõetakse hindamine ette, sellesama korra järel, mis hoonete kinnitamisel tarwitati.

§ 76. Sel kombel tehtud lauakirja juurde lisatakse wallawalitsuse wõi kohaliku politsei tunnistus selle kohta: 1) kas tuli mõne teise omaniku hoontest külge hakkanud wõi tärkas ta kinnitatud hoones eneses; 2) mis tulekahju põhjuseks on, see tähendab, kas juhus, etteawaatamatus wõi sütitus; 3) kui tuli hoonest algas, mille eest kahjutasu nõutakse, kas ei ole siis põhjust kahtlustamiseks, et omanik meelega tulekahju sünnitanud on.

§ 77. Omaniku teatus, lauakiri ja tunnistus saadetakse esimese postikorruga kubermangu semstwo-ametile; kui hoonete omanik seda nõuab, siis wõib ta enne arasaatmist neid algkirjasti (dokumentisi) näha saada.

§ 78. Kubermangu semstwo-amet on kohustatud temale saadetud paberid wiibimata läbi waatama ja nende põhjal otsest tegema.

§ 79. Väljamaksetawa kahjutaju kohta saadab kubermangu semstwo-amet maksu-ettepaneku kubermangu wõi maakonna renteile, ühtasi teatab sellest ka kroonukojale (казенная палата), omanikule teate kättetoimetamiseks antakse maakonna semstwo-ametile wõi walawalitsusele teada.

Märkus. Pandiks antud ja pandihoidja poolt kinnitatud (§ 56., märkus 2.) arapõlenud hoonete kahjutasu maksjab kubermangu semstwo-amet lähemasse laenuasutusesse, et sealt kõige pealt pandihoidjate, kohaste walitsusewõimude nõudel wõi pandihoidja ja andja ühtlasel soowiawaldusel, nõudmisi kõige enne oleks tajutud.

§ 80. Kubermangu semstwo-amet wõib kahjutaju maksuist ainult § 33. tähendatud juhustel kinni pidada, niisugusel korral peab ta kohtuotsust tulestitamise süüdistuses ära ootama.

§ 81. Kui kinnitamise kapitalist kahjutajude diendamiseks ei jatku, siis maksjab semstwo kahjutaju üleüldisest semstwo rahast, neis piirides nagu kubermangu semstwokogu jeda lubanud on (§ 41. p. 5), kui aga ka eespool nimetatud rahast pundus tuleb, siis — kubermangu moona-kapitalist wõi mundeest semstwo kapitalidest, milledele teatam ülesanne on täita. Kui ka tähendatud kapitalidest kahjutajudeks ei jatku, wõi neid on hädasti nende otjekoheste ülesannete täitmiseks tarwis, kuid semstwokogu istumiste aeg ei ole weel kätte jõudnud, siis pöörab semstwoamet ssemisteesjade ministri poole, et see luba annaks lühikese aja peale üleüldisest moonakapitalist laenu teha. Niisugusi laenu si wõib minister oma wõimul kuni 50. tuhanda rublani üksiku kubermangu kohta lubada, kuid kõrgemate summade laenuks andmise puhul tuleb tal ministritekomitee kaudu kõigekõrgemat luba nõutada.

6. Kinnitusewalitsuse wastutus ja aruandmine.

§ 82. Kinnituse-rahaga sissetuleku ja wäljamineku üle walmistatakse renteide ülewaadete (§ 71. ja 72.) järel lühikesed kolmekuu-aruanded, ja iga aasta algul walmistatakse iseäraldi täielik aruanne kinnituse-kapitali seisukorra üle ja kinnitamise käigu kohta aasta jooksul. Kolmekuu- ja aasta-aruanded awaldatakse ametlikus kubermangu ajalehes.

§ 83. Kaebed maakonna semstwo-ametite ja wallawalitsusekorratute tegude üle kinnitamise asjus otjustatakse kubermangu semstwo-ametis.

§ 84. Kubermangu semstwo-ameti tegewuse üle kinnituse asjus tõstetud kaebed käivad kubermangu semstwokogu otjustamise alla, wiimase otsused on lõpulikud, ainult tulekahju eest saadawa taju asjus tõusnud waidlused eraldatud; niisugustel juhustel on neil, kes semstwokogu otsusega rahul ei ole, õigus kas harilikus korras era-kaebel kohtu poole pöörduda või, kubermangu semstwo-ametiga kokkuleppides, wahekohtu poole pöörduda ja tüli Era Kohtupidamise Seaduse (Уставъ Гражданскаго Судопроизводства) §§ 1367—1400 järel otjustada lasta.

§ 85. Seal, kus Kohtu Seadus weel maksma ei ole pandud, on wahekohtus sundusline, niipea kui semstwokogule või -ametile teada on antud, et sel teel tahetakse kahjutasu küsimust lõpulikult otjustada lasta, ja wahekohtut peetakse seal korra järel, mis Seisuse Seaduse iseäralises lissas ette on kirjutatud. Semstwo poolt nimetab wahekohtunikud kubermangu semstwo-amet.

II. Kubermangu wastastiku külahooneete tulekinnitus neis kubermangudes, kus semstwo-asutused puuduvad.

§ 86. Neis kubermangudes, kus Semstwo-Seadus makswaks ei ole tunnistatud, on kubermangu wastastiku sundusline külahooneete tulekinnitus neil alustel korraldatud, mis §§ 87.—129. sisaldawad.

Märkus. Sisemisteasjade ministril on lubatud nende määruste, mis §§ 87.—129. sisaldawad, täitmiseft tekkiwaid küsimusi ära seletada, ilma et ta neist määrustest eemale astuks.

1. Wastastiku kinnituse asjaajamise korraldus.

§ 87. Üleüldine walwe niisuguse kinnituse asjaajamise üle on sisemisteasjade ministeriumi käes, nimelt tema majapidamise departemangus.

§ 88. Kohalik asjaajamine on igas kubermangus talurahwa-asjade ametkonnq (присутствіе) käes, kus aga wiimased puuduvad, seal kubermangu või oblasti walitsuse käes.

§ 89. (1893 a. antud täiendus). Selpool (§ 88) nimetatud ametikohtadele määratakse kinnituse-rahast wastastiku tulekinnituse

asjaajamise kulude katmiseks iga kubermangu wõi oblasti tarwis teataw summa, mis kubermangu ametikoja käjutustel kulutatakse. See summa määratakse sisemisteasjade ministri poolt kuni 1500 rbl. aastas, kuid kubermangu ülemuse palvel wõib minister seda summa kuni 2500 rbl. tõsta, kui kubermangus kinnituse-maksudest üle 30 tuhanda aastas sisse tuleb. Sisemisteasjade ministril on lubatud niisuguste kubermangude kinnituse-walitsusele, kus aastased kinnituse-maksud 60 tuhat rubla sisse toowad, peale eelnimetatud kulude katmiseks antawate summade weel 500 rbl. wõrd tõsta, kui kinnituse-maksude sissetulek kahewõrdselt on tõusnud.

§ 90. Wastastiku kinnituse kohalik asjaajamine nende määruste, mis §§ 87.—129. sisaldawad, ja sisemisteasjade ministri juhatuskirjade järel, antakse wallawalitsuste hooleks, kuna nende tegewuse üle walwamine ja juhatuste andmine rahusobitajate (мировой посредникъ) kohuseks jääb, kus wiimaseid ei ole, seal täidab nende aset kohaliku politsei ülem.

Märkus. Sel põhjusel täidawad rahusobitajate aset, kus neid ei ole, ka teistel juhusel, mis §§ 103., 104. ja 124. tähendatud, kohaliku maakonna politsei ülemad.

§ 91. (1893 a. antud täiendus). Sisemisteasjade ministril on lubatud kinnituse-rahast wallakirjutajatele kinnituse asjaajamise wawatamiseks, kubermangu ülemuse jaotusel, kuni 2000 rubla aastas määrata, kus kinnituse-maksudest aastas üle 30 tuhanda rubla sisse tuleb, kus vähem — seal kuni 500 rublani.

2. Sunduslise tulekinnituse alla langewad warandused.

§ 92. Sunduslise wastastiku kinnituse alla langewad igas kubermangus kõik maakondade piirides olewad kogukondade ja eraisikute hooned, kelle omanikkudeks on: 1) talupoja seisusest isikud, 2) tagawara soldatid, kes sinna on elama asendatud ja 3) väikekodanikud, kes külades wõi alewikkudes elawad, kus linna-omawalitsus puudub.

Märkus. Sisemisteasjade minister wõib kubermangu-ülemuse palvel lubada, et kubermangudes, kus 25. juulil 1867 a. antud Seadus maksab, wastastiku kinnituse alla wõib wõtta ka niisuguste omanikkude hooned, kes tulekinnituse sunnisti wabad on, kuid kes külades ja alewikkudes alati elawad wõi

ametis on, nagu: preestrid, köstrid, kaupmehed maksuwaba jefuse liikmed (разночинцы), niisama ka kroonu ja eraomanikkude rendile antud maa peale ehitatud hooneid.

§ 93. Kubermangu wastastiku tulekinnituse sunni alt wabanevad need eelpool (§ 92) nimetatud hooned, mis mitte alamalt, kui § 107. määrab, teistes tulekinnituse ettewötetes ja ajutustes kinnitatakse on.

3. Hoonele kinnitusele wõtmise kord.

§ 94. Igas wallas walmistab kohalik wallawalitsus nimekirja niisugustele hoonele, mis sunduslise kinnituse alla käiwad. Sisemiste asjade ministerium annab eeskirjad, mis suguse kawa ja korra järel niisuguseid nimekirjasi tuleb walmistada.

§ 95. Eelpool (§ 94.) tähendatud nimekirjad seatakse iga kolme aasta järel uuesti kokku, nii et nad ikka oktobrikuul lõpetatud oleksiwad.

§ 96. Uuesti ehitatud hooned tähendatakse nimekirjade täiendusesse jaanarikuul pärast nende walmisjaamist.

Märkus. Niisuguste nimekirjade kawat lasseb jee ametikoht, kes kubermangus wastastiku kinnituse asju ajab, kinnituse-maksude kulul trükkida ja saadab tarwilikul arwul igasge walda.

§ 97. Hoonele nimekirja walmistamise puhul pärib wallawalitsus hoonele omanikkude käest: kas ta soowib, et ta hooned iseäraldi, §§ 98—103 määruste põhjal oleks hinnatud, wõi on ta § 107. põhjal harilikult hindamisega rahul. Omaniku wastus tähendatakse nimekirja.

§ 98. Kui kinnitawate hoonele omanik iseäraldi hindamist soowib, siis toimetab seda allpool kirjeldatud korras (§ 99. ja järgm.) wallawanem ühes külawanema ja 6—12 hindajaga, kelledest pooled selle küla wõi alewiku elanikkude hulgast nimetatakse, kus hinnatav hoone on, teise poole osa aga ümbruse küladest kutsutakse.

Märkus. Neis maakondades, kus sarnaseid hindajaid ei ole, nimetatakse nad iseäraldi just selleks, et nad tulekinnituse hindamist toimetaksiwad.

§ 99. Eelpool kirjeldatud (§ 98.) korra järel hinnatud hoonekohta walmistatakse kirjeldus, milles tähendatakse, kui kaugel hin-

natud hoone teistest hoonetest seisab ja misjugused omadused ja otsarbed wiimastel on.

§ 100. Iga hoone hinnatakse iseäraldi, ja ühe õue ümber seiswad elumaja ja kõrwalised ehitused, peale rehe, sauna ja sepipaja, üheks hooneks arwatakse. Hooned, mis mitme talu piirides on, kuigi nad ühe isiku omandus on, nii ka rehed, saunad ja sepipajad, tulewad igatahes lahus kinnitada.

§ 101. Hoone wäärtus määratakse selle järel, mis ta tõesti kohalikkude hindade järel maksab.

§ 102. Hoone kirjelduse, hindamise ja wiimase põhjal, § 107. määruste järel tulewa hoone kinnituse-summa kohta walmistatakse lauakiri, mis hindamisest osawõtjad (§ 98.) walla- ja külla-wanem, kutsutud hindajad ja hoone omanik oma allkirjaga tõestawad.

§ 103. Selpool kirjeldatud korra järel määratud kinnituse-summa arwatakse lõpulikuks, ainult järgmised juhused eraldatud: 1) kui hindajate arwamised lahku läinud, ja ühegi arwamise poole $\frac{2}{3}$ heali ei kaldu; 2) kui hoonete omanik hindamise wastu oma rahulolematust sel põhjusel avaldab, et tema hoonete hind liig madalaks on arwatud. Niisugusel korral waatab rahusobitaja (§ 90. täh.) asja uuesti läbi ja teeb lõpuliku otsuse.

§ 104. Kui nimelikiri (§ 94.) lõpulikult walmis on, siis saadakse temast üks eksemplar rahusobitajale (§ 90. täh.), kes ta kubermangu walitsusele edasi saadab, kuna teine eksemplar wallawalitjuses alles hoitakse.

§ 105. Kui kinnitatud hoone teise omanduseks langeb, siis lähewad uue omaniku peale ka kõik õigused ja kohused, mis kinnitusest tekkivad.

§ 106. Hoone hindu wähenemata wõiwast ehitusest, kui hoone üle § 107. tähendatud on kinnitatud, peab omanik wiivitamata kohalikule ülemusele teatama, kes, asja läbi katsudes, oma arwamise kinnituse-walitsuse kätte saadab.

4. Kinnituse-summa juurus ja tema pealt wõetawa protsendi kõrgus.

§ 107. Igaüks hoone omanik, kes kubermangu wastastiku tulekinnitusest osa wõtab, on kohustatud kõiki oma hooneid kinnitama, ainult § 107. märk. 1. nimetatud hooned, niisama ka rehed, saunad ja sepipajad eraldatud, ja nimelt: kivihooned — mitte alla 45 rubla, puuhooned — mitte alla 35 rubla; hooned, milledes rehed,

saunad ja sepipajad on, tulewad kinnitada: kiwihooned — 15 rubla iga üksik hoone, ja puuhooned — 5 rubla iga üksik hoone. Omanik võib oma hooneid neist alamääradest ka kõrgemalt, iseäralise hindamise (§§ 98.—103.) põhjal kinnitada, kuid selle kitsendusega, et üleüldine kinnituse-summa kõrgem ei oleks kui $\frac{2}{3}$ hoonete väärtusest, mille hindamise puhul järgmisteni ülem-määradeni võib minna: 1) kõigi kiwihoonete (rehed, saunad, eraldatud) hindamisel — 800 rbl. ja puuhoonete — 500 rublani ja 2) rehe, sauna, sepipaja hindamisel, kui nad kiwiehitused on — 250 rbl., puuehitused — 75 rubani iga hoone eest.

M ä r k u s 1. Kõik hooned, mille väärtus selles § tähendatud alamääradeni ei ulata, tulewad kinnitada iseäralise hindamise (§§ 98.—103.) põhjal nende tõsises väärtuses hinnata.

M ä r k u s 2. Põletamata telliskividest ja niisugused hooned, mille üks kord kiivist, teine puuehitus on, tulewad kui puuehitused kinnitada.

§ 108. Kogukondade hoonete, mis kinnituse summi alla käivad, kinnituse-summa määratakse ikka iseäralise (§§ 98.—103.) hindamise põhjal, ja neid hooneid kinnitatakse nende täies väärtuses.

M ä r k u s. Kogukondade hoonete kinnituse-maksud langetatakse nende summade peale, millest üleüldise nende hoonete ülevalpidamise kulud kaetakse.

§ 109. Ei ole keelatud hooneid, mis kubermangu wastastiku kinnituse alla võetud, täiendavalt teistes kinnituse-ajutustes ja jelsides kinnitada, kuid selle kitsendusega, et üleüldine kinnituse-summa hindamise järel arvatud väärtusest (§ 107.) kõrgem ei oleks.

§ 110. Täiendavalt kinnitusest, mis eelseisva § 109. põhjal lubatud on, tuleb aga kubermangu kinnituse-walitsusele teatada, et see võiks eeltähendatud kitsenduse täitmise üle walwata.

§ 111. Kinnituse-maksu võetakse: kõigi hoonete eest, peale rehtede, saunade ja sepapajade, üks protsent puuehituste ja pool protsenti kiwiehituste kinnituse-summa pealt. Rehtede, saunade ja sepapajade pealt võetakse 2% puuehituste, ja 1% kiwiehituste kinnituse-summa pealt. Kui kubermangu kinnituse-maksudest nii palju sisse ei tule, et tuleõnnetuste kahjutasud ja kinnituse-walitsuse kulud kaetud saaksivad, siis võib ajutiselt, seni kui sel otstarbel moonu-kapitalist laenatud summa ära tasutud ei ole, kinnituse-maksude protsenti sel mõedul, kui tarwis on, sifemisteasjade ministri käsul suurendada.

dada, kuid mitte enam kui poole võrd eeltähendatud (§ 111.) määrustest rohkem. Suurem kinnituse-maksude tõstmine ei ole muidu võimalik, kui Kõigekõrgemal lubal, mis seadusandlisel teel on antud.

Märkus 1. Selles § 111. ettekirjutatud kinnitusmaksude alamäärusi võib sifemisteasjade minister sel mõedul wähendada, kui see tegelikult võimalik on.

Märkus 2. Niisuguste alewikkude, kus linna-omavalitsus puudub ja kus majade käbaras oleku põhjal tuleohht iseäranis suur on, hoonete kinnitusmaksu võib sifemisteasjade ministri lubal tõsta, kuid mitte enam, kui poole võrd § 111. ettekirjutatud määrudest enam.

§ 112. Kinnituse-maksud tasutakse aasta kaupa ette ja nad diendatakse teiste arwalikkude maksudega, mis kinnituse eelkäiva aasta teise poole eest tulewad, ühtlasel tähtajal.

§ 113. Ära diendatud kinnituse-maksust ei anta ialgi tagasi.

§ 114. Kinnituse-maksudest kogunew raha määratakse: 1) tuleõnnetuste puhul kinnitatud hoonete omanikkude kahjutajaks ja 2) kinnituse-walitsuse kulude katmiseks. Summad, mis sellest üle jääwad, arwatakse tagawara kapitaliks, millest siis kulude katmiseks lisa wõetakse, kui jookswatest sissetulekutest ei jatku.

Märkus. Sifemisteasjade ministri wõimus on nende kubermangude ülemustele, kus Wastastiku Tulekinnituse Seadus maksab, luba anda tulekinnituse tagawara kapitalidest ühte oja selleks wõtta, et ilma protsentideta laenu si tulekustutuse riistade muretsmiseks neile kogukondadele anda, kes sellekohast palwet awaldawad, kuid järgmiste eelõnetega: 1) kubermangu ülemustele awaldatud palwed peawad kogukondade otsuste peal põhjenema; 2) laenu võib ainult sellest tagawara kapitali osast anda, mille võrd ta wiie wiimase aasta keskmisest kulude arwust suurem on; 3) igas kubermangus üksikult ei pea niisugune wõlg üle 10 tuhanda rubla tõusma; 4) laenu antakse kubeneri lubal ja tema järelewaatusel, et teda otstarbekohaselt oleks tarwitatud, neljaks aastaks ja 5) laenu tähtajal tasumise eest wastutawad kogukonna liikmed üleüldse.

5. Tuleõnnetuse puhul kahjutaju andmise kord.

§ 115. Kui kinnitatud hoone täielikult ära põleb, siis maksetakse omanikule, kui õnnetus selgitatud on, arapõlenud hoone kinnituse-summa täielikult wälja.

§ 116. Kui tuli ainult ühe osa kinnitatud hoonest häwitanud wõi kui üks osa hoonest tule kustutamise puhul on ära purustatud, siis sünnib kahjutasu määramine sellesama korra järel, mis hoonete kinnitamise puhul hindamise juures tarwitataw on

§ 117. Osalt ärapõlenud wõi kustutamise juures äralõhutatud hoonete kahjutasuks määratakse hoone kinnituse-summast osa, mis kahju ja hoone wäärtuse wahekorra kohane oleks, nimelt: kui kahju hoone wäärtuse poole suurune on, siis maksetakse omanikule pool kinnituse-summast, kui kahju üks kolmandik on, siis antakse kinnituse-summast üks kolmandik jne.

§ 118. Kinnitatud hoone eest maksetakse kahjutasu ilma wiitamatata omanikule kätte, erandit ainult siis tehes, kui küllalt kindel põhjus on arwata, et omanik tulekahju ise oma meelega sünnitanud. Kui sarnane süü tõstetakse, siis kaotab süüdlane, peale kaalakohtu nuhtluse kõrwal, ka oma õiguse kinnituse-summast kahjutasu saada.

§ 119. Omanikule maksetakse kahjutasu ilma wähendamatata kätte, kuigi niisuguse kahjutasu saaja käest kroonul wõi eraisikutel nõuda on, kuid omanik on kohustatud saadud raha ärapõlenud hoonete uuesti ehitamiseks tarwitama; selle wiimase eel nõude täitmise üle walwawad kohalikud küla-ametiwõimud.

§ 120. Kahjutasu saamiseks on ärapõlenud wõi tulest rikutud hoone omanik kohustatud kolme ööpäewa jooksul õnnetusest wallawalitsusele teatama, ja wiimane hoolitsseb selle eest, et 24 tunni jooksul, teate kätte saamisest arwatud, tulekahju all kannatanud hoone oleks üle waadatud.

§ 121. Kui hoone täielikult ei ole ära põlenud, siis tehtakse nii põlenud kui ka alles jäänud osa kohta kirjeldus ja toimetatakse hindamine sellesama korra järel, mis hoonete kinnitamise juures tarwitatakse.

§ 122. Mõlemal korral tehtawa lauakirja juurde lisatakse wallawalitsuse tunnistus selle kohta: 1) kas tuli mõne teise omaniku hoonetest külge hakkanud wõi tärkas ta kinnitatud hoones eneses; 2) mis tulekahju põhjuseks on, see tähendab, kas juhus, ettewaatamatus wõi süüitus; 3) kui tuli hoonest algas, mille eest kahjutasu nõutakse, kas ei ole siis põhjust kahtlustamiseks, et omanik meelega tulekahju sünnitanud on.

§ 123. Omaniku teatus, lauakiri ja wallawalitsuse tunnistus saadetakse esimese postikorraga kubermangu tulekinnituse walitsusele;

kinnitatud hoonete omanik võib, kui ta seda nõuab, enne ärafaatmist neid algkirjasi näha saada.

§ 124. Kubermangu tulekinnituse walitsus on kohustatud temale jaadetud paberid wiivitamata läbi vaatama ja kohe otsustama; kahtluse puhul võib ta rahusobitajale (§ 90. täh.) kohuseks teha, asja täielikumast kohta peal järele uurida.

§ 125. Omanikule tuleõnnetuse kahjutajaks antavast summaist teatab kubermangu tulekinnituse walitsus kohe kroonukojuale, et wiimane kohe käsutaks tulekinnituse rahast sellekohast maksuluba awada, ja omanikule teate andmiseks saadab ta ettekirjutuse wallawalitsusele.

§ 126. Selpool, § 118. tähendatud juhusel peetakse kahjutaju wäljamaksmine seni kinni, kuni kohus asja kohta oma otsuse teinud.

§ 127. Kui tulekinnituse kapitali ei jatku kahjutajude katmiseks (§ 111.), siis laenab kubermangu tulekinnituse walitsus, sifemisteasjade ministri lubal, kahjutaju diendamiseks kubermangu moonakapitalist tarwiliku summa.

6. Arwepidamine ja aruandmine.

§ 158. Arwepidamise ja aruandmise asjus käib tulekinnitusekapital üleüldiste eeskirjade alla, mis walitsuse asutuste käes käsutada olewate erakapitalide või depositeide kohta antud.

§ 129. Kubermangu tulekinnituse walitsus seab oma arwe-
raamatute põhjal iga aasta esimese kolmandiku jooksul täieliku aru-
ande kinnituseraha sifjetulekute ja wäljaminekute kohta, peale selle üleüldiselt seletust andes, kuidas läinud aasta jooksul tulekinnitus on arenenud ja misugune kinnitusekapitali seisukord on. See aruanne jaadetakse sifemisteasjade ministeriumi.

III. Wastastiku tulekinnitus linnades.

§ 130. Wastastiku tulekinnituse era-põhjuskirjade kinnitamine linnade tarwis on sifemisteasjade ministri wõimus, kes rahaminist-
riga milles tarwis kokku lepiw, kuna põhjuskirjade alusjoonteks määrata tuleb: 1) wastastiku tulekinnitusest osawõtmine on igal majaomanikul linnas ilma junnita; 2) wastastiku tulekinnituse korraldus võib kas igas linnas eraldi või mitmel linnal kokku olla; 3) ühe või teise tulekinnituse korralduse walik ja kinnituse tarwis täielikkude eeskirjade walmistamine jääb majaomanikkude eneste meelewalda, ja selleks otstarbeks on neil lubatud eneste seast ajutised

kolme kuni viielikmelised komisjonid asutada; kui mõne linna majaomanikud soovivad wastastiku tulekinnituse korraldust ühes teiste linnade majaomanikkudega ette võtta, siis teatavad nad sellest kubermangu ülemusele, kes, kui talle farnased soovialdused kahest või enam linnadest on tulnud, luba annab mõnda linna teiste linnade majaomanikkudel oma usaldusemehi saata, et üheskoos põhjuskirja välja töötada; 4) kahjutaju katmiseks, kui see aasta jooksul sissetulnud kinnitusemaksudest suurem on, võib linna ja seisuste kasjades laenu paluda, mille andmine volikogu või seisuse-walitsuse otjustada jääb, kui see aga võimalik ei ole, siis võib laenu ka kroonu käest paluda, nimelt sel määral, nagu see tuleõnnetuste puhul harilik on: mitte rohkem kui ühes kolmandik kahju summast, kuni põhjuskapital selle määrani koguneb.

§ 131. Wastastiku tulekinnituse-seltsi võib linnades ka linnavalitsusega ühendada, ja niisugusel juhul tulewad kõik abinõud, mis tuleõnnetuste vastu võitlemiseks ette võetakse linnaameti või volikogu ja wastastiku tulekinnituse seltsi asjaajajate ühisel nõupidamisel läbi arutada. Kui wastastiku tulekinnituse selts linna rahast laenu on saanud, siis on linna volikogul õigus oma ehitaja kaudu linna kasude kaitseks, laenu tasumise asjus, seltsi walitsuse istumistest oja võtta.

§ 132. Sisemisteasjade ministri võimuse on linnades asutatud wastastiku tulekinnituse seltsidele lubada ka väljaspool linnast olevaid hooned kinnitada

K. P.

Tööstuse-koolid ja Jrkulsi tööstuse-kooli hooletogu (tutorium).

(Wene riigi Seaduste Kogu XI. vihik, I. jagu).

1. Tööstuse-koolid.

§ 1814. Meestesugu tarwis asutatawatel tööstuse-koolidel on ülesandeks tehnilist keskmist ja alamat ning käsitöö haridust edendada.

§ 1815. Keskmised tehnika-koolid pakuvad niisugusi teadmisi ja oskamisi, mis tehnikeridel kui inseneride ja teiste kõrgemate tööstuse-juhtide lähematel abilistel tarwis lähewad.

§ 1816. Alamad tehnika-koolid pakuvad mõne tööstuse-haru oskuse õpetamise kõrval ka niisuguseid teadmisi, mis tööstuse-haru ettevõtete tööliste lähematel ja otjekohestel juhtidel tarvilikud on.

§ 1817. Käsitöö-koolide eesmärgiks on mõne tööharu käsitisi (приемъ) tegelikult selgeks õpetada ja niisuguseid teadmisi ning oskamisi pakkuda, et selles tööharus arukalt talitada.

§ 1818. Selpool (1815.—1817.) nimetatud tehnika-koolide liigid võivad kas üksteisest eraldatult avatud olla, võib aga ka mitmesugustes järkudes ja eri-õpeainetega tehnika-koolisi ühendada. Kui ühise juhatuse all keskmisi tehnika-koolisi alamate või käsitöö-koolidega ühendatult avatakse, siis nimetatakse niisugust ühendatud kooli üleüldiseks tööstuse-kooliks (общее промышленное училище). Tööstuse-koolidega ühendatakse, võimalust mööda, jatku-koolid (дополнительные школы), kus tööstuse-ettevõtete töölisel oma teadmisi võiksid wabal ajal täiendada.

§ 1819. Tööstuse-koolid (1815—1817.) võivad eelhariduse koolidega (подготовительные училища) ühendatud olla (1826.). Niisugustes tööstuse-koolides võib mõnda üleüldise hariduse ainet ka neis klassides, mis eriopeainete tarwis määratud, õpetada, ja ka wastupidi mõnda oskuse aine (прикладной предметъ) ja tegeliku tööga võib enne algada, kui eelhariduse kool lõpetatud on, kuid selle kitsendusega, et keskmistes tehnika-koolides oskuse ained ja tegelikud tööd mitte enim ei algaks, kui õpilased eelhariduse, mis realkooli kolmandama klassi kohane, on lõpetanud.

M ä r k u s. Niisugust tööstuse-kooli, mis eelhariduse kooliga ühendatud, ei või juba enam mõne teisestjärgust tööstuse-kooliga ühendada.

§ 1820. Tööstuse-koolide ülewalpidajateks on kas kroonu, või semstwod, kogukonnad, seisused ja eraisikud, kuid mitu eelnimetatud toetusallikat võivad ka ühineda. Need koolid, mis kroonu kulul või toetusel ülewal peetakse, peavad oma tegemuses walitsuse poolt antud eeskirjasi täitma, ja nende ametnikkudel ning õpetajatel on õigused ja eesõigused, mis §§.1814—1854 tähendatud. Walitsuse kinnitusele võib neid õigusi ja eesõigusi ka niisugused koolid omandada, mis täielikult semstwod, kogukonnad, seisused või eraisikud oma kulul on asutanud.

§ 1821. Annetused tööstuse-koolide heaks, õperaşa ja kooli töökodades walmistatud asjade eest saadaw tasu jääwad täielikult kooli omanduseks. Operaşa tarwitatakse peaaesjalikult nende koolide eelarwe

jummade täienduseks, kõrwti-jaoskondade õpejõudude palkadeks, õpeabinõude muretsemiseks, neile, kes koolis tegewad on wõi olnud, määratawateks abirahadeks, nende perekondadele ettenägemata kulude katmiseks ja, wiimaks, waesematele õpilastele toetusrahadeks. Koolis walmistatud asjade müügist jaadaw kasu tarwitatakse peaasjalikult kooli töökodade peale.

§ 1822. Tööstuse-koolides pannakse pearõhku nende õpeainete peale, mis kooli eri-ülesandeks on, niisama ka joonistamise ja walitud tööharu käsituste tegeliku harjutamise peale. Üleüldise hariduse ainetest korratakse peaasjalikult seda, mis ettewalmistamise koolis (§ 1826) ära õpitud, kuna ainult neid teadmisi täienduseks lisatakse, mis sel tegewuse alal, milleks õpilased ennaft koolis ette walmistawad, tarwilikud on.

§ 1823. Tööstuse-koolide õpekawa piirid, õpeainete walik ja selle aja jaotus, mis joonistamiseks ja käsituste tegelikkude harjutusteks tuleb wõtta, määratakse koolidele antawates juhatus- ja põhjuskirjades, kooli eri-ülesandeid, kohalikka olusi ja tarwidusi mõdedu-puunks wõttes. Niisuguses korras määratakse ka tööstuse-koolide õpeaja kestvus, sellest kinni pidades, et kesk-tehnikakoolide õpekawas omandamine mitte üle nelja aasta, alam-tehnikakoolide ja käsitöö-koolide üle kolme aasta ei nõuaks. Tööstuse-koolides (§ 1819), mis eelhariduse-koolidega ühendatud on, ei pea õpekawa omandamine mitte rohkem aega nõudma, kui mõlema ühendatud kooli harilik õpeaeg kokkuwõetult. Selle üleüldise eelõude kohaselt ei wõi käsitöö-koolid, mis eelharidust sel mõedul annawad, nagu kaheklassilised küla koolid, õpeaeg üle wiie aasta kesta.

Märkus. Selle § lisas on tööstuse-koolide nädala-tunnikawad (waata lõpul).

§ 1824. Tööstuse-koolid, mis kroonu kulul wõi ainelisel toetusel ülewal peetakse, awatakse hariduseministri käsutusel; muude aineliste allikate abil asutatawad tööstuse-koolid awatakse: tehnika-koolid ministri lubal, käsitöö-koolid — õpekonna kuratori lubal. Tehnika-koolid on õpekonna kuratori, käsitöö-koolid — rahwakoolide direktori ülewaatusel all.

§ 1825. Tööstuse-koolide õpilasteks wõetakse kõigist seisustest ja usutunnistustest.

Märkus. Neis koolides, mis täielikult seisuste wõi eraisikute kulul asutatakse, wõib ministri lubal asutajate soowi-kohaseid kitsendusi õpilaste wastuwõtmise kohta teha.

§ 1826. Käsitöö-kooli astumise puhul tuleb alg-, kiriku-, ühe-klasfilise küla- või linna kihelkonna-kooli lõputunnistus ette näidata; alam-tehnikakooli astujate käest nõutakse linna-kooli (§§ 3112—3162. S. K. vihk XI. jagu I.), kreisi või kaheklasfilise küla-kooli lõputunnistust, keskk-tehnikakooli astujatel peab realkooli viie klassi lõpetamise tunnistus ettenäidata olema, või mõnes muus keskkoolis, mis ministri poolt selle kohaseks on arvatud, saadud tunnistus; kuid viimase puhul nõutakse ministri ettekirjutuse järel mõnes õpeaines täiendavat eksami.

§ 1827. Neid, kes eelpool (§ 1826.) tähendatud hariduse eel nõudeid ei suuda täita, on lubatud ainult siis tööstuse-koolidesse vastu võtta, kui nad mitte alla kahe aasta tööstuse ettevõtetes on töötanud ja nad sisseastumise katsel (eksamil) on tõendanud, et nad suudavad selle kooli õpekava jõudsalt omandada. Enne niisuguste õpilaste vastuvõtmist peab koolivalitsus nende tegemise üle tööstuse ettevõtete asupaigast täielikka teateid nõutama.

§ 1828. Tööstuse-koolide sisseastumise ning nende ülemineku- ja lõpu-katsete (eksamide) kohta annab hariduseminister täielikud eeskirjad, mis avalikult teada antakse.

M ä r k u s. Kõigekõrgem käsk: Krasnoufimski tööstuse-kooli õpilased peavad seatud vormi-riideid kandma, kuid ühtlasi tuleb ka kõigis teistes tööstuse-koolides, mis Krasnoufimski omaga ühte laadi, niisamasugused vormi-riided tarvitusele võtta, muidugi tarvilisi muudatusi tähtede ja õnemärkides (wappides) tehes.

§ 1829. Tööstuse-koolidel peab olema: 1) raamatukogu; 2) joonistamise ja kujutamise abinõude kabinet; 3) kus võimalik, eri ruum ja sisseade woolimise tarwis; 4) kooli eri-ülesande kohased õpeabinõud. Peale selle peavad neil koolidel eri-ülesande kohaste tegelikkude harjutuste jaoks tarviline sisseade olema, või õpilastele peab muul kombel niisuguste tegelikkude harjutuste võimalus koolile kõrvalistes tööstuse ettevõtetes kindlustatud olema.

§ 1830. Haridusministri lubal võib tööstuse-koolide juures õpilaste kooselu sisseadeid (penjoniisi) awada.

§ 1831. Õpilaste kooselu sisseade kulud kaetakse, kas riigikassast, või õpilaste kostirahast, või semstwote, seisuste, kogukondade ja eraisikute annetustest või mitme allika ühendatud ainelisel alusel.

§ 1832. Tööstuse-koolide juures avatavate kooselu jtsesjead wälwe- ja walitsussekord määratakse iseäralises hariduseministri poolt antawas juhatuskirjas.

§ 1833. Tööstuse-koolides, mis täielikult kroonu kulul ülewal peetakse wõi kroonu poolt toetust saawad, määratakse õperaha suurus: tehnika-koolidele hariduseministri, käsitöö-koolidele õpekonna kuratori poolt. Kogukondade, semistwote, seisuste wõi eraisikute poolt asutatud tööstuse-koolides määravad õperaha juuruse asutajad ja kooli ülewalpidajad ise.

§ 1834. Tööstuse-koolide õpetajate arw ja walitsussekord määratakse hariduseministri poolt antawates põhjuskirjades ja palgakawades (wtrata), mis tõsiste tarwiduste peale toetawad ja mille kokkujeadmise puhul niisuguste üleüldisharidusliste koolide, mis tööstuse-kooliga ühte järku langewad, põhjuskirjasi ja palgakawasi juhtnõõrik wõetakse.

§ 1835. Tööstuse-koolide usuõpetajad walitwad nende koolides juhatajad ja pärast seda, kui piiskopkonna walitsus waliku heaks kiidab, kinnitab õpekonna kurator nad ametisse.

§ 1836. Kooliõpetajaid ja tööde juhatajad tehnika-koolides walitakse isikute seast, kel nende hariduse järel õigus on kohast ametit realkoolides täita. Käsitöö-koolides üleüldise hariduseaine kooliõpetajad walitakse isikute hulgast, kellel kreis- wõi linnakooli õpetajate õigused §§ 3112—3162 põhjal on. Joonistamise ja kujutamise õpetusa andjateks walitakse isikud, kes tehnikalise wõi kunsti asjus haridust on saanud, tehnika ainete, tehnika joonistuse õpetajad ja tegelikkude harjutuste juhatajad wõiwad ainult isikud olla, kes mitte alama kui kesk-tehnilise hariduse ei ole saanud.

§ 1837. Tööstuse-koolides usus, teadustes, tegelikkudes ainetes, joonistuses ja kujutuses õpetustandwad isikud, tegelikkude harjutuste juhatajad, laborandid, ja ka meistrid, kellel tehnikeri tunnistused (§ 1852) on, arwatakse riigiteenistuses seiswate hulka. Meistrid, kellel tehnikeri tunnistusi ei ole, woolimise, wõimlemise (turnimise), muusika ja tantsumõpetajad, kui seda koolis õpetatakse, palgatakse eralepingu põhjal.

Märkus. Kooli juhatuse ettepanekul wõib õpekonna kurator luba anda kõigi tööstuse-koolis õpekawa ainete tarwis eralepingu põhjal õpetajaid palgata.

§ 1838. Et tehnika-koolides õpejõudu rohkendada ja osavaid kooliõpetajaid ettevalmistada, võib neil ülemäärane õpetajaid niisuguste fikute hulgaft olla, kel õigus on neis kooliõpetaja ametit pidada. Niisugustel õpejõundudel on eesõigus, kui nad kõlblised selleks on, nii pea, kui mõni palgamääraline koht koolis wabaneb, seda omale saada, ja on palgamääralise ameti peale kinnitatud, siis arwatakse painki-aja wäljateenimiseks ka see aeg juurde, mis nad koolis ilma palgamääralise kohata ametis olnud.

§ 1839. Tehnika-koolide õpejõund määratakse ametisse nende seadluste järel, mis selle kohta realkoolides makswad on, käsitöö-koolide õpetajad aga käiwad linnakoolides makswate seadluste alla.

§ 1840. Kroonu täielikul kulul või toetusel ülewahweetawate tehnika-koolide palgamääralised õpejõund langewad nelja järku saada-wa palga suuruse järel. Palga suurus on: kesk-tehnikakoolides 980, 1200, 1440 ja 1800 rubla, alam-tehnikakoolides 750, 900, 1250 ja 1500 rubla, ja iga palgaaste on taksuks 12. õpeaine tunni, 15. tunni joonistuse, kujutuse jne. juhatus ja 20. tunni laboratoriumi tööde juhatus ja 25. tunni töökojas juhatus harjutuste eest, kuna iga puuduwa tunni eest eelmääratud wahekorra järel kohaline osa palgast mahta arwatakse. Kolmandama palga-järgu (1440 ja 1250 rbl.) kohtaft on üks iga nelja, neljandama palga-järgu kohtaft (1500 ja 1800 rbl.) üks iga kaheksa üheaasta klassi kohta. Kooliõpetajaid, kes kolmandama ja neljandama järgu palka saawad, kutsutakse wäljateenimise kooliõpetajateks, kuid selle nimetusega ei ole muid õigusi ja eesõigusi ühendatud.

§ 1841. Tehnika-koolidesse õpejõuna ametisse astunud kooliõpetajad ja tööde juhatajad (§ 1840.) seatakse esialgul kõige alama palgamäärane peale ja järgmist kõrgema järgu palka hakkawad nad alles siis saama, kui nad wiis aastad ühes koolis ametis on olnud. Sealt kõrgematesse palga järkudesse nihutatakse igakord ministri eri lubal ametis oleku kõige pikema aja järel ainult siis, kui mõni kõrgema järgu palk wabanenud on, ja selle aluseks wõetakse kaua kestnud, kasulik ja hoolakas tegewus peaaesjalikult ühes ja sellesamas koolis; kuid eelõudeks on, et kolmandama järgu palka mitte enne kümneaastast, ja neljanda järgu — enne wiiteistkümneaastast teenistust ei wõi saada.

Märkus 1. Palgajärgus tõusmise õigust ei ole usuõpetajatel kõigis tehnika-koolides, raamatupidamise õpetajatel

alam-tehnikakoolides ja matemaatika õpetajatel kesk-tehnikakoolides, mis eelhariduse kooliga ühendatud ei ole (§ 1819.). Kõik eelnimetatud õpejõuud saavad kindla palga oma tundide arvu kohaselt.

Märkus 2. Õpetajad ja tööde juhatajad, kes enne viit aastat ühest koolist teise on paigutatud, ei kaota teise järgu palgasaamise õigust, kui nad viis aastat ametis on olnud, siis mitte, kui neid walitjuse käsutusel teise kooli paigutati, kas teenistuse kasu pärast või muudel mõjuwatel põhjustel.

§ 1842. Ülemäära õpe- ja tööjuhatus-e-tundide eest saawad tehnika-koolide õpetajad, kes § 1840. nimetatud, lisataju, mis kesk-tehnikakoolides iga õpeaine tunni eest 75 rub., joonistamise tunni eest 60 rub., 45 rub. iga tunni laboratoriumi tööde eest ja 36 rub. iga tunni eest töökodades harjutuste juhatamise eest on, alam-tehnikakoolides aga 60 rub. iga õpeaine tunni, 48 rub. joonistuse tunni, 36 rub. laboratoriumi tööde ja 30 rub. iga tunni töökodade harjutuste juhatus-e eest.

§ 1843. Täielikult kroonu kulul või kroonu toetusel ülewalpeetawate käsitöökoolide õpetajad saawad tasu selle tundide arwu järel, mis igauühel neist nädalas kas õpeainetes, joonistuses või tegelikkudes harjutustes täita on; usudpetuse ja eri-õpeainete aasta-tunni tasu on 50 rbl., üleüldise hariduse õpeainete tunni — 40 rbl. ja tegelikkude harjutuste juhatamise tunni on 25 rbl. aasta tunni eest.

§ 1844. Igas alam- ja kesk-tehnikakoolis, milles ühte või kahte eri-ametit õpetatakse peab üks, kesk-tehnikakoolis kolme eriasjaga — kaks, ja üleüldises tööstuse-koolis — neli ülewaatajat (надзиратели) olema, keda niisuguste isikute seast walitakse, kellel õigus on neis koolides õpetajateks olla. Ülewaatajate kohuseks on kooli ülemusele õpilaste edasijõudmise ja eluwiiiside üle walwamises abiks olla, nii ka puunduwate õpetajate asemel õpetust anda.

§ 1845. Kui mitu kesk-tehnikakooli üheks asutus-eks ühendatakse, siis määratakse igale eri-ülesandega osakonnale õpetajate ja tööjuhatajate hulga-st iseäraline osakonna õpejuhataja. Kooli direktor täidab ühes osakonnas õpejuhataja kohuseid, ilma et ta selle eest iseäralist tasu saaks, kuid teistele õpejuhatajatele antakse kooli palgamääruse järel tasu.

§ 1846. Tarbe korral võib tööstuse-koolide juures arst ametis olla. Tehnika-koolide arsti kinnitab ametisse õpekoonna kurator kooli direktori ettepanekul, käsitöö-koolis — rahvakoolide direktor kooli inspektori ettepaneku järel.

§ 1847. Tööstuse-koolide juures võib, nende järkude ja õpejõudude arvu kohaselt, kasvatusteadlisi nõukogu ja majapidamise komiteesi neil samadel alustel, mis üleüldise hariduse koolide kohaste järkude kohta maksavad, awada.

§ 1848. Tehnika-koolide juures võib auhoolekandjate (почетные попечители) ja käsitöökoolide juures auwalwajate (почетные смотрители) ametid olla. Nende ametite peale määramise ja neid ametisi täitjate kohused käiwad nendesamade eeskirjade alla, mis üleüldise hariduse koolides auhoolekandjate kohta maksavad, kuna auwalwajad jälle nende eeskirjade alla käiwad, mis linnakoolide auwalwajate (§ 18. täh.) kohta maksavad.

§ 1849. Tööstuse-koolidel on õigus: 1) riigikulliga ja kooli nimega pitfari tarwitada; 2) kõikisugu liikumata warandusi omandada ja annetusi vastu wõtta; 3) oma tarwiduste katmiseks wäljamaalt ilma tollimaksuta, kuid Tollimaksu Seaduse § 991 eelnõudeid täites, kõikisugu õpe- ja kunsti-abinõusi tuua lasta.

§ 1850. Kui keegi tehnika-koolis teenija või õppiija wahil alla wõetakse, siis peab neid wiibimata kooli ülemuse ette wiima. Kui neid aga mõne kaelakohtu süüdistuse kahtlustusel kinni on wõetud, siis peab kinniwõtja ametnik ka wiibimata sellest kooliülemusele teatama.

§ 1851. Need isikud, kes tööstuse-koolides õpejõuna või kaswatajatena riigiteenistuse õigusega ametis on, tarwitawad kõiki neid õigusi ja eesõigusi, mis Riigiteenistuse Seaduses ning Paiuki ja Abiandmise Seaduses nende ameti-järgu kohta maksavad.

§ 1852. Õpilased, kes jõudsalt neljaklasilise tehnika-kooli lõpetanud, saawad oma eri-ülesande kohase tehnikeri nime. Kes kahe- või kolme-klasilise tehnika-kooli lõpetanud ei saa tehnikeri nime enne, kui nad kaks või kolm aastat wahetpidamata tööstuses tegewad on olnud.

Märkus. Soldati teenistuse aega ei arvata tegewuse katkestajaks.

§ 1853. Tehnikeri nimi annab õiguse ilma poslini-maksuta ennaft isiklikuks aukodanikuks lasta üleskirjutada, kui selle nime

omandaja mitte kõrgemaft seisuseft ei ole, ja kõrgematesse tehnika-institudisfe, oma eriteadmiste kohaselt astuda, nende eelnõuete järel, mis üleüldise sisseastumise kohta maksawad.

§ 1854. Kes jõudsalt keskk-tehnikakooli lõpetanud, võib nende eesdiguSte osaliseks saada, mis Riigiteenistuse Seaduses leiduwad. Malm-tehnikakooli või käsitöökooli lõpetajatel on riigiteenistusesse astumises ja aanimedes tõusmises nende üleüldise hariduse kohased õigused.

2. Irkutski tööstuse-kooli hoolekandja-nõukogu.

§ 1855. Irkutski tööstuse-kooli hoolekandja-nõukogus on auhoolekandja juhatusfe all järgmised liikmed: auhoolekandja abi, kolm liiget walitsufe poolt, auliikmed ja hoolekandjad-liikmed ja kooli direktor, kes oma ameti järel alaline nõukogu liige on.

§ 1856. Auhoolekandja ja tema abi walib hoolekandja nõukogu ja Irkutski kindralkubernereri ettepanekul kinnitatakse auhoolekandja Kõigekõrgemal käjul, tema abi—hariduseministri poolt ametisse.

Märkus. Seni kui nõukogu weel ajutatud ei ole, on auhoolekandja ja tema abi kandidatide walik Irkutski linna-wolikogu käes.

§ 1857. Walitsufe poolt nõukogust osawõtawat eliikmete kandida-did nimetab Irkutski kindralkuberner kohalikkude auwääriliste elanikkude hulgaft, kes tööstuses või kaubitfufes tegewad on, ja kindralkubernereri ettepanekul kinnitab hariduseminister nad kolme aasta kaupa ametisse.

§ 1858. Auliikmed ja hoolekandjad-liikmed walib nõukogu: eSimesed nende seaft, kes kooli iseäranis on toetanud või kes korraga kooli heaks mitte vähem kui 3000 rubla on annetanud, või kes ennaft kohustawad iga aasta kooli toetamiseks mitte alla 300 rubla maksuma; teisfed — nende seaft, kes ennaft kohustanud on kooli enese tegewufega või raha annetustega, mitte alla 200 rbl. aastas, toetama. Auliikmed ja hoolekandjad liikmed kinnitab, Irkutski kindralkubernereri, ettepanekul, ametisse haridufe minister, ja nad jääwad ametisse seni, kuni nad korralikult enese peale wõetud kohufeid täidawad.

§ 1859. Auhoolekandja ja tema abi, kuni nad ametis on, arwatakse riigiteenistufes olewat, ilma et neil õigust oleks painkit

jaada, ja esimene arwatakse wiendasse, teine kuendasse teenistuse klassi, mille järel nad ka hariduse ministeriumi uniwormi wõiwad kanda.

§ 1860. Nõukogu liikmed oma waewa eest tasu ei saa, kui neil aga riigiteenistusesse astumise õigus on, siis arwatakse nad riigiteenistuses olewat, ilma et neil painuki saamiseks õigust oleks, ja auliikmed arwatakse seitsmendasse, hoolekandjad-liikmed kahesandasse teenistuse klassi, nii et nad ka sellekohaseid hariduse ministeriumi uniwormi wõiwad kanda.

Märkus. Nõukogu liikmetel, kellel riigiteenistusesse astumise õigust ei ole, jääb ainult nende ametiklassi kohase uniwormi kandmise õigus. Neid wõib ka Kõigekõrgemale poole aupalkade saamiseks ette panna.

§ 1861. Nõukogu peab istumisi nii sagedasti kui tarwis, juhataja kokkukutsel. Otsusi tehakse kõigi istumisest osawõtjate healte enamuslega; langewad healed pooleks, siis on juhataja heal otsustajaks. Si jõuta istumisel ühisele otsusele, siis antakse, kui wähemus seda soowib; enamuse kui ka wähemuse arwamised Irkutski kindralkuberneri teada, kes siis lõpuliku otsuse teeb.

§ 1862. Muhoolekandja abiline, kes kõigiti esimese juhataste järel toimetab, jaotab tema tegewust kooli eest hoolitsemises ja on esimese äraolekul tema asemeläitjaks.

§ 1863. Nõukogu kohuseks on: 1) abinõusi leida, et koolile paremaid ruumisi nõutada, õpetuseandmist kõrgemale järjele tõsta, kooli juurde kõigi õpeainete tarwis abinõude kogusi muretseada, iseäranis kohalikkude materjalide ja saaduste kogusi, kooli raamatu- ja õpeabinõude-kogu täiendada; 2) hoolt kanda, et koolis õppijatel wõimalik oleks ümbruses olewaid wabrikuid ja muud tööstuse ettevõtteid õpetajate juhatusel waatamas käia, nii ka neis teatawal ajal tegelikult ennast harjutada; 3) abinõu leida, et üleüldiseid korterisi õpilastele asutada ja wäsemaid õpilasi, kes oma elukombede ja usinuse poolest seda wäärt on, aineliselt toetada; 4) parematele õpilastele pärast kooli lõpetamist abiks olla, et nad ennast tööstuses wõiksiwad täiendada; 5) abiks olla, et kooli lõpetanud õpilased wõiksiwad oma ettewalmistuse kohasesse tegewusesse astuda; 6) majapidamise komitee poolt walmistatud aasta kulude ja tulude eelarwet ja aruannet efi-algsest läbi arutada ja nende kohta oma arwamist kooli lähema ülemusele awaldada, ka lõpulikult eelarwet ja aruannet läbiwaadata, et

peale selle neid Irkutski kindralkubernerile võimalik oleks kinnitamiseks ette anda; 7) üleüldse kooli ainelise aluse kinnitamise eest hoolitseda; 8) kooli majapidamise tarvis kõikisugu ees- ja juhatuskirjafi valmistada ja 9) oma liikmete kaastegewusel walwata: a) et kooli aineline alus korras ja alles oleks, sel otstarbel iga aasta lõpul kooli warandust inventari ja materjali raamatute põhjal katsele wõtta ja b) kooli majapidamise komitee üle, selleks iga kuu fisjetulekuid, wäljaminekuid ja kassa seisukorda, niisama ka kooli kapitalist katsele wõtta.

3. Komisjarowi tehnika-kool Moskwas.

§ 1864. Komisjarowi tehnika-koolil on ülesandeks temas õppiwale noorele sugule, ilma seisuste ja usutunnistuste wahede tähele panemata, tehnilist keskharidust mehanika asjus anda.

§ 1865. Kool käib hariduse ministeriumi wõimukonda, õpetakonna kuratori otsekohese ülewaatuse all ja on Keiserliku Kõrguse juurwüsti Konstantin Konstantinowitschi kõrge kaitse all.

§ 1866. Kooli juures on õpilaste kooselamise kodu (pension) mis kooli ülemuse otsekohese juhatusel on.

§ 1867. Kooli õpilased langewad järgmistesse liikidesse: pensionärid, pooleti-pensionärid ja wäljaspoolt koolis käijad.

Tä h e n d u s. Komisjarowi tehnika-kooli õpilased kannawad isearalist uniwormi.

§ 1868. Kooli ja tema juures olewa pensioni aineliseks abinõuks on: 1) kooli pärast olewa puutumata kapitali protsendid, nii ka niisuguste kapitalide protsendid, mis abirahade ja muude kooli tarwiduste katmiseks on annetatud; 2) pensionäride, pooleti-pensionäride wäljaspoolt koolis käimata õpilaste käest saadaw kooliraha; 3) nõukogu liikmete igaastased maksud ja teised annetused; 4) summad, mis kooli töökojas tehtud tööde eest ja valmistatud asjade müügist saawad; 5) summad, mis tarwituseks kõlbmata asjade eest saadakse ja 6) iga-aastane abiraha riigikassast.

§ 1869. Kooli täielik õpetus jagatakse seitsmeks aasta-kestwaks klassiks.

§ 1870. Koolis on, peale tegeliku mehanika-tööde õpetuse töökodades, õpetamiseks: usudõpetus, Wene ja Saksa keel, ajalugu, maateadus, rehikendus (arweteadus), algebra, geometria, trigonometria, mehanika, üleüldine ja praktiline füüsika, metallide ja puude tehnolo-

logia, raamatupidamine, joonistamine, kujutamine ja ilukirjutamine, wõimlemine (turnimine), laulmine ja kui kooli aineiline seisukord lubab, muusika ja tants.

§ 1871. Kooli juhatus usaldatakse direktori kätte, keda kaswatusline nõukogu ja majapidamise komitee selles toetawad. Direktoril on abiks kooli inspektor ja töökodade juhataja.

§ 1872. Direktor ja inspektor walitakse isikute seas, kes mõne kõrgema kooli Wene riigis on lõpetanud ja kinnitatakse ametisse: esimene — hariduse ministri, teine — õpekonna kuratori poolt. Direktor peab oma kaswatuslise tegewuse poolest mehanika-wallas tuntud isikute seas olema.

§ 1873. Kooli direktori ja inspektori õiguste ja eesõignuste asjus maksawad needsama määrused, mis §§ 1727, 1728, 1730 ja 1731 realkooli direktori ja inspektori kohta ette kirjutawad.

§ 1874. Direktoril ja inspektoril on kohuseks mõnes aines õpekonna kuratori lubal õpetust anda, ja selle eest saawad nad kooli palgamaäru summadest tasu, mis harilikult kõigile kooliõpetajatele lijatundide eest maksetakse, kuid kummalgi ei pea üle 12 tunni nädalas olema; direktor ja inspektor wõiwad üle 6 tunni nädalas anda ainult iga aasta selleks õpekonna kuratorilt luba saades.

§ 1875. Kooli usnõpetajaid walib direktor, piiskopkonna ülemusega kokkuleppides, ja ametisse kinnitab nad õpekonna kurator. Kooli usnõpetajateks on üks preester, ja teiseks kooli kiriku diakon.

§ 1876. Teadusliste ainete õpetajateks määratakse isikud, kellel hariduse ministeriumi keskkoolide õpetajate õigused on. Matheematika ja füüsika õpetajateks wõiwad peale eelnimetatud isikute ka need olla, kes kõrgema tehnilise hariduse ojalised on. Mehanika, tehnologia ja tehnilise joonistuse õpetajateks ja töökodade juhatajateks wõetakse isikud, kes kõrgemates eri-õpeasutustes mehanikas haridust on saanud. Raamatupidamise kooliõpetajateks walitakse isikud, kes tegelikult tööstuse ettevõtete raamatupidamist tunnewad. Kujutamise (sehkentamise) ja joonistamise õpetajateks wõetakse isikud, kes kõrgema tehnilise wõi kunstide hariduse on saanud. Kooliõpetajad kinnitab ametisse õpekonna kurator.

Märkus. Kui mõne aine õpejõudusi on tarwis rõhkendada, siis wõib direktor õpekonna kuratori lubal ka waba lepingu põhjal õpetajaid ametisse palgata! (Järgneb).